https://achterderug.nl

VELDMAARSCHALK FRENCH

Een man van 't zwaard....

Door zijn leven gaat de galop van het ruiterpaard...

Het Oud-Romeinsche wereldrijk had zijn veldheeren, die in de uithoeken van den staat tegen Scythen en Barbaren vochten, en het Britsche wereldrijk heeft eveneens zijn veldheeren, die voor de glorie van het rijk pal staan aan verre grenzen.

French was er een van. Hij vocht in meer dan één werelddeel; „de zon van Azië" bruinde zijn gelaat; en overal toonde hij zijn onverschrokkenheid, zijn dapperen aard.

Wij, Nederlanders, kenden hem vroeger niet, maar tijdens den Boerenoorlog lazen wij zijn naam van meetaan in de krant. Het begon reeds bij Elandslaagte. Daar overrompelde hij, geholpen door de spoorlijn en een gepantserden trein, het vrijwilligerscorps der Hollanders.

Hij kwam met een overstelpende overmacht, maar de Hollanders streden tot het uiterste, gedachtig den alouden roem hunner natie, en met hun heldenbloed kleurden zij de klipsteenen van Elandslaagte...

Daar viel dr. Herman Coster, die te Leiden had gestudeerd; daar viel de inspecteur van onderwijs, De Jonge; daar vielen meer Nederlanders. Edel bloed heeft daar gevloeid, en sinds dien dag van Elandslaagte kennen wij generaal French.

French heeft zijn vaderland trouw gediend, en in den Boerenoorlog hadden de Afrikaners veel van hem kunnen leeren. Enkelen leerden ook van hem, en daar waren er zelfs onder de Afrikaners, die generaal French tot een voorbeeld hebben gediend, al hadden zij nooit een militaire academie afgeloopen.

Christiaan de Wet was er één van. En Beijers en Koos de la Rey, oom Koos, de leeuw der Magaliesbergen, behoorden er toe.

Het waren mannen van windsnelle bewegingen, en daar waren er nog ettelijke meer.

Doch vele Afrikaners waren hardleersch. „Ons sal 'n plan maak," zeiden zij, en dan gingen ze koffiedrinken. En zonder die koffie zou French allicht nog harde noten te kraken hebben gehad in Zuid-Afrika...

Zulks vermindert echter niet in het minst zijn waarde als taktikus en ruiteraanvoerder. Hij werd benoemd tot opperbevelhebber der Engelsche ruiterij in Zuid-Afrika, en verdiende zijn sporen.

In militaire kringen te Londen was men eigenlijk niet gerust op die benoeming. Men vroeg zich af, of die benoeming wel den rechten man op de rechte plaats schoof, maar French heeft al die bedillers beschaamd. Hij ontzette Kimberley; hij maakte ruim baan voor het leger van lord Roberts op weg naar Bloemfontein en Pretoria en lette op alles.

French klom van trap tot trap. In 1907 werd hij benoemd tot chef van den Generalen Staf.

In de leidende Engelsche kringen begon men toen reeds de mogelijkheid van een wereldoorlog in 't oog te vatten. French werd een gaarn geziene gast bij de Fransche manoeuvres, en drie jaren vóór den oorlog inspecteerde hij de Fransche vestingen langs de Duitsche grenzen.

Toen kwam het gevreesde oogenblik. De bliksemstraal schoot uit, en Europa vloog in brand.

In Maart 1914 had French ontslag genomen, en in Augustus 1914 werd hij tot opperbevelhebber der Engelsche legers in België en Noord-Frankrijk benoemd.

Het was een tijd van nood en zorgen. De Duitsche stoomwals naderde met onweerstaanbare kracht, en eerst achter de Marne kwam de tocht tot staan.

Toen heeft generaal French getoond, wat hij in zijn mars had. Het was zijn dag; het groote uur had voor hem geslagen. Hij leidde zijn troepen tot aan de Aisne, en heeft het kleine stukje België, dat van de Duitsche overweldiging verschoond bleef, met onwrikbaren moed verdedigd. Toen verhief hem zijn dankbare koning tot Graaf van Yperen.

Na zestien maanden in het veld te zijn geweest, werd hij van zijn opperbevelhebbersschap ontheven, en opgevolgd door denzelfden Douglas Haig, die vroeger onder zijn bevelen had gestaan.

De wereld keek er een beetje vreemd van op. Er moest toch een reden zijn — wat was de reden?

Hierin schuilde de oorzaak, dat French aan de toenemende buitengewone eischen, die aan een opperbevelhebber moesten worden gesteld, niet meer kon beantwoorden. Wat hij zag, dat zag hij terdege goed, maar zijn oog was niet meer in staat, het geheel te omspannen. Hij zag enkele vaste punten, maar de groote lijn ontsnapte hem meer dan eens. Hij was een ruiter-generaal, zooals Engeland er gedurende een eeuw geen tweede heeft gehad, maar een opperbevelhebber was hij niet.

Nu is het einde gekomen. Hij klom van de onderste sport op, en werd veldmaarschalk. En als veldmaarschalk is hij ten grave gedaald, drie en zeventig jaar oud. En zooals hij de wereld meer dan eens verbaasde door zijn verrassende besluiten, zoo heeft hij haar nog eens verbaasd door zijn uiterste wilsbeschikking, dat zijn lichaam verascht zou worden.

Het is voorbij....

Hoe menigmaal riepen de trompetten van den grooten ruiter-generaal zijn ruiters op het appèl! Thans klonk een andere trompet. Thans was het oogenblik voor veldmaarschalk French aangebroken om op het appèl te verschijnen — het laatste appèl! het appèl des doods....

Dat is het besluit.

Dat geldt voor den veldmaarschalk in zijn paleis en voor den armen bewoner eener Drentsche plaggenhut.

Want daar is bij God geen aanneming des persoons.

L. P.